

**АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРИДАТНОСТІ ЗЕМЕЛЬ ЗАКАРПАТСЬКОЇ
ОБЛАСТІ ПІД ЗАКЛАДАННЯ БАГАТОРІЧНИХ НАСАДЖЕНЬ**

Товт Т.Е.

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна*

Родючість ґрунту характеризується складним комплексом взаємопов'язаних і взаємообумовлених явищ та властивостей. Тому успіх сучасного садівництва в значній мірі залежить від садопридатності ґрунту. Закон адекватності генотипу рослин умовам їх росту і розвитку має виняткове значення для отримання високих урожаїв сільськогосподарських культур, особливо плодкових. У зв'язку з тим, що плодіві дерева – багаторічні, допущені помилки можуть проявитися через багато

(5-10) років після закладки саду. Тому бонітування ґрунтів по відношенню до плодкових насаджень завжди було і залишається актуальним, а удосконалення його залежно від порід, сортів, підщеп, практично не має меж.

Технологічний вплив на ґрунт у садівництві значно більший порівняно з рільництвом. Це обумовлено плантажною оранкою, що проводиться перед садінням саду, багаторічною монокультурою, багаторазовим обприскуванням за вегетаційний період плодкових рослин отрутохімікатами, значним відчуженням біомаси з урожаєм і обрізаним гіллям. Все це призводить до зниження родючості і забруднення навколишнього середовища.

Високі врожаї плодкових культур можна деякий час одержувати за рахунок мінеральних добрив. За таких умов на певному етапі зниження ефективності родючості починають проявлятися ознаки незворотніх деградаційних процесів у ґрунті. При цьому, чим вищий був отриманий урожай, тим спостерігається більша деградація ґрунту, тим швидше через різке зниження врожаю буде викорчований сад. Уникнення цих негативних явищ, розробка цілеспрямованих заходів відтворення родючості ґрунту в садах, оцінка їх за допомогою оперативного контролю за зміною показників родючості, прогнозування процесів є актуальними питаннями сучасності.

Оскільки ґрунт є основним компонентом біосфери, то відтворення і підтримання його родючості на оптимальному рівні є обов'язковою умовою не лише розвитку ґрунту, а й екологічної безпеки та стійкості природного середовища. Метою наших досліджень було науково обґрунтувати отримання високих урожаїв плодкових культур при збереженні родючості ґрунту і створення екологічно безпечного навколишнього середовища шляхом підбору земель придатних для закладки садів. У результаті тривалих досліджень встановлено стан ґрунтів садових підзон Закарпаття, ґрунтовий покрив у різних плодкових зонах, зміни водно-фізичних та агрохімічних властивостей ґрунту під впливом антропогенних чинників, обґрунтувати найбільш екологічно та економічно доцільну систему відтворення родючості ґрунтів для закладки багаторічних насаджень.